

||| månadens epiztel

Rävens dvärgbandmask har för första gången påträffats i Sverige och kartläggning av parasitens utbredning pågår. Vidare rapporteras bland annat om ett nytt fall av newcastlesjuka och nyinfektioner av bovin virusdiarré. Epizteln är ett samarbete mellan Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) och Jordbruksverket och är i det här numret sammanställd av Helena Ohlsson, SVA och Charlotta Lindqvist, Jordbruksverket.

DVÄRGBANDMASK

SVA har för första gången funnit rävens dvärgbandmask (*Echinococcus multilocularis*) i Sverige. Fyndet gjordes i februari inom ramen för övervakningsprogrammet för dvärgbandmask och gäller en räv som sköts i december 2010 i Uddevallaområdet. Av de rävar som skjutits 2011 har 38 rävar från Västra Götaland undersökts fram till och med den 28 februari, varav ingen var positiv (Figur 1). En karta över platserna där provtagna rävar har fällts finns på www.sva.se. Jordbruksverket bedömer i dagsläget att Uddevalla, Munkedal, Färgelanda och Vänersborgs kommuner är smittade. Nu kommer Jordbruksverket och SVA tillsammans med andra myndigheter att intensifiera övervakningen av framför allt räv, men även gnagare och hund kring fyndområdet, för att få klarhet i hur utbredd smittan är. Myndigheterna överväger sedan vad som behöver göras för att begränsa eller minska smittan.

Avmaskningskraven för inresa med djur kvarstår tills vidare. Jordbruksverket och SVA har publicerat särskilda rekommendationer till hund- och kattägare i de drabbade kommunerna. Jordbruksverket uppmanar dessa hund- och kattägare att avmaska sina djur innan de reser ut ur området för att smittan inte ska spridas i landet.

FIGUR 1. Av de rävar som skjutits 2011 har 38 djur från Västra Götaland undersökts fram till och med den 28 februari, varav ingen var positiv.

Särskild information har riktats till landets jägare, hund- och kattägare och veterinärer. Allmänheten informeras via myndigheternas webbplatser.

NEWCASTLESJUKA

Ett nytt fall av newcastlesjuka konstaterades i mitten av februari på en gård i Enköpings kommun i Uppsala län. Provresultat från SVA visade att en besättning med cirka 14 500 värphöns var smittade av PPMV-1 av samma typ som sågs i det tidigare utbrottet på Gotland samt som hittats hos vilda duvor i Enköpings kommun. Jordbruksverket har upprättat ett skydds- och övervakningsområde runt den smittade besättningen med restriktioner som påverkar bland annat förflyttningar av fjäderfä och kläckägg. I dessa områden finns ett flertal mindre hobbybesättningar. Alla veterinärer som kommer i kontakt med fjäderfäbesättningar i framför allt de södra och mellersta delarna av landet uppmanas betona vikten av att hålla sina hygiengränser och en god övrig biosäkerhet för att minska risken för att föra in virus.

Högpatogent PPMV-1 har dessutom påvisats hos vilda duvor i Norrköping. Jordbruksverket har därför tagit beslut om att alla utgående fjäderfän samt tamduvor i Norrköpings kommun ska hållas inomhus tillsvidare. Det förekommer rapporter om ökad dödlighet bland vilda duvor från olika delar av landet. SVA är intresserad av att få in vilda döda duvor för undersökning. Kontakta alltid SVAs viltsektion innan inskick.

MISSTANKE OM SCRAPIE

En åtta år gammal tacka på Fårö som magrat av och sedan tre veckor tillbaka haft en successivt ökande klåda samt ullavfall på bakre delen av ryggen, väckte misstanke om scrapie. Tackan var behandlad för ektoparasiter i två omgångar, men detta hade inte minskat klådan. Vid klinisk undersökning uppvisade tackan en mycket stark klådreflex. Inga andra djur i besättningen visade några tecken på klåda. Tackan avlivades och skickades till SVA för undersökning.

Undersökningen var negativ och misstanken kunde avskrivas.

Klassisk scrapie uppträder ofta med klåda och ullavfall. Sjukdomen har i Sverige endast påvisats i en enda besättning, 1986. Däremot har på senare tid ett antal fall av atypisk scrapie (Nor98) upptäckts genom det pågående scrapieövervakningsprogrammet. Epidemiologin mellan klassisk och atypisk scrapie skiljer sig åt och det finns mycket som tyder på att atypisk scrapie är spontant uppkommande och till skillnad från klassisk scrapie inte är smittsam.

NYINFEKTIONER AV BOVIN VIRUSDIARRÉ (BVD)

Trots att nästan alla landets nötkreatursbesättningar nu är friförklarade sker fortfarande nyinfektioner med BVD. Skåne, Gotland, Värmland och delar av Jönköpings län är fortfarande klassade som bekämpningsregioner med högre krav på övervakning än resten av landet (Figur 2). Enligt årsrapporten från det frivilliga BVD-programmet påvisades en nysmittad gård vardera i Skåne och på Gotland under 2010. I Skåne pågår sanering i ett tiotal besättningar och på Gotland två varför det finns fortsatt anledning till vaksamhet.

GETTER DRABBADE AV MYKOPLASMA

Tre killingar av jämtget – en till antalet liten genbanksras – skickades för obduktion till SVA. Gården har ca 15 vuxna getter, plus killingar, några bockar och ett 30-tal får. De tre killingarna hade slutat äta, lagt sig ner, varit ligkiltiga och därefter dött. Några dagar senare slutade en vuxen get att äta, behandlades med tetracyklin och tillfrisknade.

Vid obduktionen av killingarna påvisades fibrinösa/fibrinopurulent inflammationer i bukhinna, hjärtsäck och lungor, svullen mjälte plus dessutom fibrinös inflammation i flera leder hos en av killingarna. *Mycoplasma mycoides ssp capri* isolerades. Arten kallades tidigare *Mycoplasma mycoides ssp mycoides* typ LC, och den orsakar pleuropneumoni, mastit och artrit. Stora mängder smittämne utsöndras till mjölken, men smittspridning kan även ske via aerosol. Det är vanligt med symtomlösa smittbärare och mykoplasman isoleras då ofta från mjölkprover. Även i hörselgången hos friska getter kan smittämnet påvisas. Det senaste kända svenska utbrottet var 1982 i en mjölkgetbesättning med 80 getter i Mellansverige. Sporadiska mastitfall i andra getbesättningar har förekommit efter detta utbrott. ■

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

FIGUR 2. Antal och status för ej BVD-friförklarade besättningar, uppdelat på husdjursföreningar per den 3 januari 2011.

